

LES EMOCIONS COM A CAUSA DE CONFLICTE

Carme Romia

Quan em proposaren fer aquesta ponència inaugural al moment em vingué al cap aquest títol. No sabia pas el motiu, inclús em vaig proposar canviar-lo, però el tema fou persistent.

D'entrada podia semblar evident, de "Pere Grullo" però, tot i això em continuava atraient. Era com un repte el fet d'intentar aconseguir que no fos tant evident i, sobretot, que amb ell puguéssim obrir vies que permetessin aprofundir en el decurs d'aquestes jornades o en posteriors, en el dia a dia.

Per començar vaig intentar posar-me en el lloc dels hipotètics assistents a les jornades – en el vostre lloc- i em vaig preguntar quin interès, entre d'altres, podien tenir en comú. El primer que s'em va acudir fou la necessitat de poder treballar sense conflictes o sabent gestionar-los de tal manera que poguessiu gaudir de la feina que esteu fent. Trobar, retrobar o potenciar el gust per la feina quotidiana, tant per part nostra com per part dels infants o joves amb els qui estem treballant. Fou en aquell moment quan vaig recordar un llibre llegit als anys setanta, anys en que nasqueren el meu fill i la meua filla. Anys en que lluitavem per la democràcia somniant en un món més feliç.

UN MÓN FELIÇ

Aldous Huxley (1932) *Un mundo feliz*. Barcelona. Plaza y Janés, 1976.

La cultura científica, literària i artística de Huxley, junt a la seva extraordinària clarividència i punxant ironia, li permeten perfilar en la seva novel·la *Un Món Feliç*, un món feliç, sense sofriment físic, encara que sense iniciativa ni llibertat individual.

L'autor dóna resposta a l'etern dilema humà entre seguretat i llibertat.

La vida mecanitzada origina un Estat en el que tot ho resol la ciència i on les ciutadanes i ciutadans disconformes són tractats com a malalts.

Ambientada en un Londres utòpic, gegantesc i d'atrevides línies futuristes, l'obra de Huxley, escrita amb un estil clar, és una satírica pintura d'un pervindre no impossible.

Aquest és un llibre sobre el futur. L'objectiu de les persones que governen *Un Món Feliç* és aconseguir l'estabilitat social (en l'era que s'inicia l'any en el que el fabricant de cotxes Ford va crear el model T). Per aconseguir-ho portren a terme, per mitjans científics, la revolució realment revolucionària. No hi haurà necessitats, ni frustracions ni conflictes. Què ens genera conflictes en la nostra forma de veure, viure i convida la vida? Les frustracions davant les necessitats bàsiques no satisfetes? Els fracassos afectius? Les emocions? Els sentiments? La individualitat? La diversitat? La llibertat? Els conflictes? Alliberant-nos de totes aquestes rèmores aconseguirem viure en un món feliç. Segons Aldous Huxley:

"Actualment ens trobem en la primera fase del que potser serà la penúltima revolució. La propera fase pot ser la guerra atòmica i, en aquest cas, no val la pena que ens preocupem per les profecies sobre el futur. Però pot ser que tinguem el seny suficient, si no per deixar de lluitar els uns contra els altres, al menys per comportar-nos tant racionalment com ho feren els nostres avantpassats del segle XVIII. Els horrors inimaginables de la Guerra dels Trenta Anys donaren realment una lliçó als humans, i

durant més de cent anys els polítics i generals d'Europa ressaltaren conscientment la tentació d'utilitzar llurs recursos militars fins al límit de la destrucció o (en la majoria dels casos) seguir lluitant fins a la total destrucció de l'enemic." (p.13)

"el problema de la **felicitat**, dit d'una altra manera, el problema d'aconseguir **que la gent estimi la seva servitut**. (...) L'amor a la servitut sols pot aconseguir-se com a resultat d'una revolució profunda, personal, en les ments i en els cossos humans. Per aconseguir aquesta revolució necessitem, entre altres coses, els següents descobriments i invents. En primer lloc una tècnica molt més avançada de la **suggestió**, per mitjà del condicionament dels infants i, més endavant, amb l'ajut de drogues com l'escapolamina. En segon lloc, una ciència plenament desenvolupada, de les diferències humanes, que permeti als dirigents governamentals **destinar a cada individu d'acord amb el seu adequat lloc en la jerarquia social i econòmica**. (Les claus rodones en forats quadrats tendeixen a alimentar pensaments perillosos). En tercer lloc, un **substitutiu per l'alcohol i els altres narcòtics**, quelcom que sigui més plaent que la ginebra o l'heroïna.(...) En col·laboració amb la llibertat de somniar desperts sota la influència dels narcòtics, del cinema i de la ràdio, la llibertat sexual ajudarà a reconciliar als seus súbdits amb la servitut que és el seu destí. Suspens-ho tot bé, sembla com si la Utopia es trobés més prop de nosaltres del que ningú hagués pogut imaginar fa sols quinze anys. Llavors la vaig situar per a dins de sis-cents anys. Avui sembla possible que tal horror s'implanti entre nosaltres en el termini d'un sol segle. Es a dir, en el supòsit de que sapiguem reprimir els nostres impulsos de destruir-nos a troços en el mentrestant. Certament, a menys que ens dediquem a descentralitzar i emprar la ciència aplicada, no com un fi per al qual els éssers humans han de ser tinguts com a mitjans, sinó com el mitjà per a produir una raça d'individus lliures, sols podem escollir entre nacionals, militaritzats, que tindran les seves arrels en el terror que genera la bomba atòmica (o si la guerra és limitada, la perpetuació del militarisme), o bé un únic totalitarisme supranacional l'existència del qual seria provocada pel caos social que resultaria del ràpid progrés tecnològic en general i la revolució atòmica en particular, que es desenvoluparia, a causa de la necessitat d'eficiència i estabilitat, fins convertir-se en la benèfica tirania de la Utopia. Vosté és qui paga amb els seus diners, i pot escollir al seu gust." (p.p.15-17)

TRETS DESTACABLES D'UN MÓN FELIÇ

(Any 632 després de Ford)

(RAC: Aspectes importants en la resolució alternativa de conflictes)

Un edifici gris amb el cartell: **Centre d'Incubació i Condicionament de la Central de Londres** i un escut amb la divisa de l'Estat Mundial: **Comunitat, Identitat, Estabilitat**. Dins hi ha la Sala de Fecundació, el director de Incubació i Condicionament. (p.18)

(RAC: INDIVIDUALITAT, DIVERSITAT, LLIBERTAT)

"El DIC de la central de Londres tenia sempre un gran interès en acompanyar personalment als nous alumnes a visitar diversos departaments.

-Sols per que es facin una idea general- els hi diu. Perquè, per descomtat, **alguna idea general haurien de tenir** si havien de realitzar el seu treball intel·ligentment; **però no massa gran** si havien de ser bons i feliços membres de la societat." (p.19)

(RAC: CONÈIXER, SABER)

Mètode Bokanovski

"... els òvuls fecundats tornaven a les incubadores, on **els Alfes i els Betes hi estaven fins que eren definitivament embotellats, en tant que els Gammes, Deltas i Epsilons eren retirats passades només trenta-sis hores, per ser sotmesos al mètode Bokanovski**

Un òvul, un embrió, un adult: la normalitat. Però un òvul bokanovskificat prolifera, es subdivideix. De vuit a noranta-sis brots, i cada brot arribarà a formar un embrió perfectament constituït i cada embrió es convertirà en un adult normal. Una producció de noranta-sis éssers humans on abans sols se'n aconseguia un. Progrès."(p.21)
(RAC: NO DISCRIMINACIÓ)

"És un dels majors instruments d'**estabilitat social**. Noranta-sis bessons treballant en noranta-sis màquines idèntiques!" (p. 22)
(RAC: CANVI SOCIAL)

"L'escala que procedia de la Sala de **Predestinació Social**(...) Tants individus, de tal i tal qualitat. (...) Els **Predestinadors** envien les seves dades als **Fecundadors**. Aquests els envien els embrions que necessiten. (p. 24)

"**Predestinem i condicionem**. Decantem les nostres criatures com a éssers humans socialitzats, com Alfes o Epsilons com futurs pousers o futurs...- Anava a dir 'futurs **Interventors Mundials**', però rectificat a temps digué- futurs **Directors d'Incubadores** (...) No hi ha res com l'escassetat d'oxigen per mantenir un embrió per sota de la normalitat. (...) un embrió Epsiló ha de tenir un ambient Epsiló i una herència Epsiló." (p. 27)
(RAC: LLIBERTAT, NO MANIPULACIÓ, ORIGINALITAT)

"Aquest és el **secret de la felicitat i la virtut: estimar el que un ha de fer**. Tot condicionament tendeix a això: a **aconseguir que la gent estimi el seu inevitable destí social**." (p. 29)
(RAC: INCONFORMISME, PROGRÈS, BUSCAR LA FELICITAT)

Guarderia Infantil. Sala de Condicionament NeoPavlovià, anunciava el ròtul de l'entrada (...) prestatges de tela metàl·lica, en cadascun dels quals hi havia una criatura de vuit mesos. **Tots eren exactament iguals** (un grup Bokanovsky evidentment) i tots vestien de color caqui, perquè pertenyien a la **casta Delta** (...) Els **llibres i sorolls forts, flors i descargues elèctriques; en la ment d'aquells nens les dues coses estaven ja fortament relacionades entre si**; i al cap de doscentes repeticions de la mateixa o semblant lliçó formarien ja una unió indissoluble. Lo que l'home ha unit, la Natura no pot separar. -Creixeran amb lo que els psicòlegs solien anomenar un '**odi instintiu**' cap als llibres i les flors." (p.33)

(RAC: LLIBERTAT, DIVERSITAT, SENSIBILITAT, CURIOSITAT, SABER LLEGIR LA REALITAT)

"El principi de l'ensenyament durant el son, o hipnòpèdia, havia estat descobert" (p. 34) Sessió Elemental de **Conciència de Classe** "A l'extrem de la sala un altaveu sobresortia de la paret. El director s'apropà i pulsà un interruptor.

'...tots vesteixen de color verd i els nens Delta vesteixen tots de caqui. Oh, no, jo no vull jugar amb nens Delta! I els Epsiló encara són pitjors. Són massa tontos per saber llegir o escriure. A més, vesteixen de negre, que és un color fastigós. M'alegro molt de ser un Beta' (p. 37) Es produí una pausa i la veu va continuar.

'Els nens Alfes vesteixen de color gris. Treballen molt més durament que nosaltres, perquè són terriblement intel·ligents. De veritat m'alegro moltíssim de ser Beta, perquè no treballo tant. I, a més, nosaltres som molt millors que els Gamma i els Delta. Els Gamma són tontos. Tots vesteixen de color verd, i els nens Delta vesteixen tots de

caqui. Oh no!, jo no vull jugar amb nens Delta. I els Epsiló encara són pitjors. Són massa tontos per...'

El director tornà a tancar l'interruptor. La veu emmudí. Sols els seu esvait fantasma va seguir ressonant des de sota dels vuitanta coixins.

Encara els ho repetiran quoranta o cinquanta vegades abans de que es despertin, i el mateix en la sessió del dijous, i un altra vegada el dissabte. Cent-vint vegades per setmana, durant trenta mesos. Després d'això poden passar a una lliçó més adelantada. (...) En suma, **la hipnopedia. La major força socialitzadora i moralitzadora de tots els temps**" (p. 38)

(RAC: RESPECTE A LA DIVERSITAT, IGUALTAT DE DRETS COM A PERSONES, VIURE LA RELACIÓ I SOCIALITZACIÓ, APRENDRE DE LA PRÒPIA EXPERIÈNCIA)

"Quan no s'està acostumat a la Història la majoria de fets del passat semblen increïbles. (p.41)

(RAC: CONÈIXER LA H^a)

"Aniràs als sensorama aquesta nit, Henry? –preguntà el Predestinador Ajudant-. M'han dit que la pel.lícula de l'*Alambra* és molt bona. Hi ha una **escena d'amor sobre una catifa de pell d'òs**; diuen que és quelcom meravellós. **Apareixen reproduïts tots els pèls de l'òs. Uns efectes tàctils impressionants.**(p. 43)

(RAC: IMPORTÀNCIA DE LES EMOCIONS I ELS SENTIMENTS)

"Intentin imaginar el que significava 'viure amb la pròpia família'.

Ho intentaren; però evidentment sense èxit.- I saben vostés el que era una 'llar'?

Tots varen moure negativament el cap."(p. 43)

(RAC: AFECTE, ESTABILITAT EMOCIONAL)

"I la llar era tan mesquina psíquicament com físicament. Psíquicament era una conillera, un femer, ple de friccions per culpa de la vida en comú, pudent per culpa de les emocions" (p. 45)

(RAC: RELACIONS AFECTIVES, EMOCIONS)

"Família, monogamia, romanticisme. Exclusivisme en tot, en tot una concentració d'interès, una estreta canalització de l'impuls i de l'energia.

-Quan el cert és que **tothom pertany a tothom**- va concluir l'Interventor, citant el proverbi hipnopèdic." (p. 47)

(RAC: AFECTE, INDIVIDUALITAT, LLIBERTAT)

"- Bé, al cap i a la fi –protestà Lenina- sols fa uns quatre mesos que surto amb l'Henry (...) saps molt bé que el DIC s'oposa fermament a tot el que sigui massa intens o prolongat..." (p. 47)

(RAC: LLIBERTAT DE SENTIMENTS)

"**Estabilitat**- digué l'Interventor-, estabilitat. No hi ha cap civilització sense estabilitat social. I no hi ha estabilitat social sense estabilitat individual (...) Les rodes han de girar continuament, però no a l'atzar. Ha d'haver homes que les vigilin, homes tant segurs com les mateixes rodes en els seus eixos, homes assenyats, obedients, estables en el seu comportament.

Si criden "Fill meu, mare meva, el meu únic amor"; si xisclen de dolor, deliren de febre, sofreixen per culpa de la vellesa i de la pobresa...¿com poden cuidar de les rodes?(p. 49)

(RAC: LLIBERTAT, DRET ALS PPOPIIS SENTIMENTS)

"Afortunats nois! –digué l'Interventor-. No s'estalviaren esforços per fer que les seves vides fossin emocionalment fàcils, per **perservar-los, en la mesura possible, de tota emoció.**" (p. 50)

(RAC: EDUCACIÓ EMOCIONAL)

“Algú de vostés s’ha trobat mai obligat a esperar molt temps entre la consciència d’un **desig i la seva satisfacció?**” (p.51)

(RAC: DIFICULTATS COM MITJÀ PER CRÈIXER, SUPERAR-LES PER UN MATEIX)

“Els nostres avantpassats eren tan estúpits i curts de gambals que quan aparegueren els primers reformadors i els oferiren lliurar-los d’aquestes **horribles emocions**, ni tan sols els escoltaren”. (p. 51)

(RAC: EDUCACIÓ EMOCIONAL)

“**A les Guarderies**, la lliçó de Consciència de Classe Elemental havia acabat, i ara les veus s’encarregaven de **crear futura demanda per la futura producció industrial**. ‘M’agrada volar –murmuraven-, **m’agrada volar, m’agrada tenir vestits nous, m’agrada...**’ (...) Tots els homes, totes les dones i els nens estaven **obligats a consumir un tant a l’any**. En benefici de la indústria” (p. 54)

(RAC: AUSTRERITAT, NO DEPENDÈNCIA DE LES COSES, VALORS PROPIS)

“- No has tingut mai la sensació de que dintre teu hi havia quelcom que sols esperava que li donessis una oportunitat per sortir a l’exterior? Una espècie d’energia adiccionada que no utilitzes, com l’aigua que es desploma per una cascada en lloc de caure per mitjà de les turbines? I mirà a Bernard interrogativament.

- Et refereixes a totes les emocions que un podria sentir si les coses anessin d’un altra manera? Helmholtz va moure el cap.

- No és això exactament. Em refereixo a un sentiment estrany que experimento de tant en tant, el sentiment de que tinc quelcom important a dir i de que estic capacitada per dir-ho; sols que no sé de què es tracta i no puc emprar la meua capacitat (...) Soc molt expert en la creació de frases (...) Però això no m’és suficient. No n’hi ha prou en que les frases siguin bones; també ha de ser bo el que es fa amb elles.” (p.p.68-69)

(RAC: DESBLOQUEIG EMOCIONAL)

“Quan la gent comença a **desconfiar d’un**, acabes per **sospitar també de tothom**”

(p.69)

(RAC: CONFIANÇA, AUTOCONFIANÇA-CONFIANÇA)

“**Suposo que als Epsilons no els importa ser Epsilons**- digué en veu alta.

- Clar que no. És impossible. Ells no saben en què consisteix ser un altra cosa. A nosaltres si que ens importaria, naturalment. Però nosaltres forem condicionats d’un altra manera. A més, partim d’una herència diferent.- **M’alegro de no ser una Epsiló** – digué Lenina, amb accent de gran convicció.- I si fossis una Epsiló –digué l’Henry- el teu condicionament t’induiria a alegrar-te igualment de no ser una Beta o un Alfa.(p.72)

(RAC: LLIBERTAT, RESPECTE DIVERSITAT, EMPATIA, IDENTITAT PERSONAL)

Podriem seguir, ja que el llibre segueix, tot i que el nivell és inferior. A partir d’aquí ja sols es veuran els efectes que recauen sobre els qui es permeten “ser diferents” al que se’ls hi havia estat programat.

Des de la nostra perspectiva d’avui pot ser que haguem trobat aspectes exagerats o no massa relacionats a la vida actual. D’altres potser no estan tant llunyans i es donen tot i que a vegades ni en siguem conscients o no les vulguem veure. I, per últim, n’hi ha que cada vegada són més evidents, es van introduint en la vida formant part de la nostra quotidianitat. Una quotidianitat tant propera que sovint no veiem els accelerats canvis i ens quedem solsament amb els seus efectes o, dit d’un altra manera, amb les seves conseqüències. Parafraçant a Aldous Huxley:

“**Vosté és qui paga amb els seus diners (la seva forma de ser, d’actuar i de viure), i pot escollir al seu gust**”.